

2020.

Kaupp. O. Söderbergin lahjoitus, joka S.M.Y:lle ilmoitettiin 5.5.-80.

Jokioinen

1. Tulikivi, 86 mm p., 48 l., 21 mm pks., kummallakin sivulla keskellä syvä kuru, ympäri laitojen selvä kantorihman juova. Löydetty Vaulannin kylästä Jokioisista. (valok.V.A. 35:6).

Tammela

2. Keskeltä katkennut samallinen esine, 85 mm p., 40 mm l., 28 mm pks. Löydetty Forssasta Tammelasta.

2021.

Liivinmaa.

J.R. Aspelinin ja Hj. Appelgrenin kesällä 1880 Liivinmaassa kaivamia, saamia ja ostettuja muinaiskaluja. Kts. S.M.Y:sen verif. 1879-82, siv. 254, 258-261. - U. Suometar: 1880. N° 106. - Mgnbltd. 1880. N° 206. - Hist. etnograf. museets verif. 1876-1885, s. 430 a etc.

I. Gotilainen kalmisto Tarun talon luona Hallisten pitäjässä, kuvattu S.M.Y:n Aik.kirjassa VI, siv. 190, 200, ja J.R.A:n Atlas'issa V, kuv. 1754.

"Likeisen pellon keskellä oli raivaamaton kivinen maakohta, jonka kummallakin kyljellä nähtiin hiidenkiukaantapaisia kiviä. Niissä kivet kuitenkin olivat niin suuria, ettemme raskineet tuhata aikaa niiden vääntelemiseen. Ryhdyttiin kiviä vä-

2021.
Liivinmaa.

lillä olevaa kiviperäistä maata kaivamaan, joka sekun pian huomattiin kalmistoksi, siinä kun ehtimiseen ilmaantui multakerroksen alta poltetun luun sirpaleita. Luiden seasta esiintyi erinäisiä rautakaluja”:

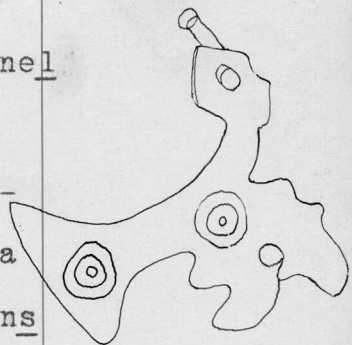
1. Rautakeltti, korvakkeella ja 138 mm. pitkä. Kuvattu S.M.Y:n aik. VI. 184, kuv. 21 ja J.R.A:n Atlas'issa V. kuv. 1755.
2. Rautakeltti, ruodolla, jonka juurella rengas, niinkuin eräässä toisessa samanlaatusessa J.R.A:n Atlas'issa V:1759. Pituus 192 mm. Pahasti ruostunut.
3. Rautainen nuolenkärki, kaksisulkainen. Kuva S.M.Y:n Aik.:ssa VI, siv. 184 N° 20. ja J.R.Aspelinin Atlas'issa V. N° 1756. Pituus 93 mm.
4. Nuolenkärki samaa laatua, kuin edellinen, mutta puuttuvalla kärjellä. Pit. 78 mm.
5. Rautaisen nuolenkärjen ² katkelma. Pit. 48 mm.
6. Kaksi ehkä veitsen katkelmaa (raut.), toinen 68, toinen 42 mm. pitkä.
7. Sirpin katkelma, 168 mm. pitkä.
8. Veitsen (?) d:o ruodolla; pit. 125,5 mm.
9. Kaksi sirpin tai veitsen katkelmaa, toinen 115, toinen 67 mm. - Vrt. J.R.A:n Atlas'issa. V. kuv. 1794, 98 ja 1823.
10. Rautaputki, 62 mm. pitkä ja noin 12 mm. diameteriltään. Ehkä keihäänkärjestä.
11. Kaksi rautasen renkaan palasta.
12. Kolme kappaletta rautarenkaista; yksi niistä näkyy kuuluneen neulaan muotoa e.m. kuin J.R.A:n Atl. V. kuv. 1783.
13. Viisi rautakatkelmaa, ruotoja y.m.

2021. Liivinmaa. 14. Pronssisormus, spiraalikierteinen (vähän toista kierrosta) ja tasavarttinen.
- II. Karksin Taugan kivilatamus. S.M.Y:n aik. VI. 193. -
- „Taugasalo oli pieni mäkikohta - pelolla, jolla siellä täällä nähtiin jälkiä tulensijoista”. - (Kreivi K. Sievers oli 1879 löytänyt täältä paljon muinaiskaluja, joiden kohtalosta ei tiedetä). - „Sieversin kaivannon sivuilla jatkettiin kaivamista ja löydettiin useita kaluja, jotka olivat virolaisten pakanuuden ajalta. Luut olivat poltetuja”.
15. Rautainen keihäänkärki ruodolla, kuv.36 S.M.Y:n Aik. VI:195 ja N° 1994 J.R.A:n Atlas'issa V. Pit. 295 mm.
16. Kaksi rautanaulaa, joista toinen on kipurassa. Molemmat noin 12 stm:n pit.
17. Kaksi pronssista kaularenkaan kappaletta eri paksuutta. Tyyppi vrt. kuv. 1325 ja 2104 J.R.A:n Atlas'issa. Punottu, niinkuin tavall. kolmesta rihmasta, joista yksi muodostaa silmukkeen, molemmat muut päät päättyvät kaksijakoisina (niink. kuvatussa 1325). Toisen pätkän pituus liki 14, toisen noin 8,5 stm.
18. Ympyräisen pronssivartaan pätkä, 65 mm. pitkä.
19. Pronssinen rannerengas, kuv. 1997 J.R.A:n Atlas'issa V.
20. Pronssinen rannerengas, pienempi kuin edellinen, kuva samassa paikassa N° 1995.
21. Pronssinen rannerengas, josta toinen pää puuttuu.
22. Pronssisen rannerenkaan jäännös, jossa on

2021.
Liivinmaa.

- samanlaisia ornamentteja (pilkkuviivaisia) kuin N^o:ssa 20.
23. Leveänauhaisen, pronssisen rannerenkaan pätkä, 32 mm. pitkä ja 23 mm. leveä. Ornamentteja: pilkkuviivoista muodosteltuja rombeja, joiden sisässä ristejä ja kehiä.
24. Paksu pronssivarras, tulessa ollut ja noin 91 mm. pitkä.
25. Spiraalikierteinen pronssisormus, kuv. J.R.A:n Atlas'issa V. 1996 ja S.M.Y:n Aik. VI, siv. 195.
26. Spiraalikierteinen pronssisormus, mutta vaillinainen. Ympyräisen vartaan ympäri on spiraalikierteinen pronssilanka.
27. Spiraalikierteinen ^{pronssi} sormus; vielä vaillinaisempi kuin edellinen: ainoastaan yksi kierros, jonka ympäri spiraalikierteinen pronssilanka. Suurin osa kannasta puuttuu.
28. Spiraalikierteinen pronssisormus, melkein kokonainen.
29. Spiraalikierteinen pronssisormus, puoli-toista kierrosta; suurin osa kannasta olemassa.
30. Spiraalikierteinen pronssisormus, valkeassa ollut ja osaksi sulanut; siihen on tarttunut kappaleita toisesta sormuksesta.
31. Pronssirengas, tasa- ja ympyrävarttinen; särkynyt.
32. Hieno pronssilanka, joka on melkein neljässä spiraalikierröksessä ja loppu suora.
33. Kappale jostakin pronssisesta ehkä helykoristeesta, koristettuna kaksinkertaisilla kehillä ja varustettuna vaillinaisella pronssirenkaalla.
34. Kappale pronssinen (ehkä kaarisoljesta). Pit. noin 32 mm. (mahdoll. spiraalikiert.

2021. rannerenkaasta).
- Liivinmaa. 35. Pronssinen remelin päätesolitus, pinsetin näköinen: pituus 74 mm.
36. Kappale pronssisesta hihnansolituksesta; pit. 28 mm.
37. Kaksi kulkusta pronssista, rikkinäisiä ja 5 murua arv. niihin kuuluvata. Toisessa kulkusessa on sittaa, toisessa 2 spiraalikierteistä rengasliitettä.
38. Kolme lasihelmeä, joista yksi sininen ja kaksi harmaata (kullattua), pronssi- ja rautarenkaan kappaleita, sekä muruja pähkinästä.
39. Kaksi renkaanpuolikasta ja 2 liitettä, kaikki pronssista. Eheä ja pitkä samanlaatuinen ketju on kuvattu J.R.A:n Atlas'issa V. N° 1944. Toisessa mainituista liitteistä on samanlaiset ornamentit kuin kuvatussa; toisessa liitteessä ei ole kehiä, vaan pilkkuja ja juovia.
40. Neljä koristamantonta saviastian kappaleita, harmaaksi palanut kivi, eläinhammas, palanut luukappale ja 5 sittapalasta.

III. "Noin puoli virstaa tästä etelään päin oli kaurapellon keskellä toinen pyöreä kivikko, joka ensi silmäyksellä muistutti ja tulintarhaa, vaikka kivissä tarkemmin katsottua ei voinut huomata mitään järjestystä. Tämän kivikon keskellä tutkittiin noin 3 syltä pitkä ja pari syltä leveä kohta. Siinä löyttiin runsaasti poltetun luun sirpaleita ja tuhan sekaista multaa, mutta kalua ainoastaan nimeksi":

41. Kaksi koristamatonta rannerenkaan kappaleita pronssista, 4 vierekkäistä spiraalikierr

Kehät ovat kaluneet (Hj. A.-K.)

2021. teistä pronssiputkea ja pieni pronssipala.
 Liivinmaa. 42. Poltetun saviastian kappale, 4 sittapalasta ja pieni ruskea kivi.

IV. Hautakumpu Kremonin luona Aajoen partaalla. - "Siellä nähdään vielä sadotain liiviläisiä hautakumpuja kauniissa tammi- ja mäntymetsissä". (Kuvattuja kts. J.R. A:n Atlas'issa V sivuilla 369 ja 374). Eräässä kummussa löydettiin:

43. Iso kirves, noin 197 mm. pitkä; kasain väli 90 mm. Tyypiltään vrt. S.M.Y:n Aik. siv. 195, kuv. 33.
44. Keihäänkärki putkella, kärki katkennut. Pit. 185 mm. Tyypiltään vrt. J.R.A:n Atlas'issa V, kuv. 1959.
45. Veitsenterä, hyvin ruostunut. Pit. 146 mm.
46. Vaatteen reunuksia, joihin on kiinnitetty isompia ja pienempiä pronssirenkaita. Vrt. kuvatt. N° 2033 ja 2038 J.R.A:n Atlas VI.
47. Vaatemöhkäle, josta tuijottaa pätkä pronssista spiraalikierteistä ketjua, poltettuja luunsirpaleita, puunpalasia, hiilta ja multa.
48. Kaksi spiraalikierteistä pronssiputkea, joista toinen on 89, toinen 44,5 mm. pitkä, pronssiketju, jossa on 28 liitettä - tav. on kukin liite koottu kahdesta renkaasta -, lyhyitä spiraaliputkia ja renkaita, erilaatuisia, pronssista; raudan, vaatteen ja luun jäännöksiä.

V. Erään kauppiaan Ahboling'in lahjoittamat muinaiskalut, joita on saatu haudoista "Kappusils'issä Vikschnen luona Ronnebur-

U.Suometar.

1880. N° 106.Morgonbladet
1880 N° 206

2021.
Liivinmaa.

- gin piirissä. Kts. S.M.Y:n verif. 1879-82.s.
252.
49. Pronssinen kaularengas, punottu kolmesta (valok.7251).
rihmasta, tasavarttinen ja samaa muotoa, kuin
kuv. 2104 J.R.A:n Atl. V.
50. Spiraalikierteinen käsirengas pronssista. (valok.7251).
Paikottain näkee pilkkuornamentteja; kierrosta
on $8\frac{1}{2}$. Vrt. Kauniimpaan kuv. 2066 J.R.A:n
Atl. V.
51. Kulkunen pronssista; sen sisässä kuula; (valok.7251).
keskellä yltympäri ornamenttina 4 suoraa vii-
vaa.
52. Spiraalikierteinen sormus ympyräisestä
pronssilangasta, sileä ja koristamaton. *10 kierrosta*
(valok.7251).
53. Spiraalikierteinen sormus pronssinauhasta, (valok.7251).
suorilla viivoilla koristettu, 5 kierrosta,
~~suorilla viivoilla koristettu, 5 kierrosta.~~
54. Luu sormesta, löydetty arv. jommastakum- (valok.7251).
masta ~~kannusta~~ edellä mainituista sormuksista.
55. Kolme pitkää pronssiketjua, koottua kak- (valok.7251).
sirenkaisista liitteistä. Pituus 70, 62 ja
25 stm. Lyhyimmästä ketjusta riippuu helyjä
samaa tyyppiä ja yhtä monta kuin kuvatussa
2134. J.R.A:n Atl.V.
56. Spiraalikierteisiä pronssiputkia 36 kpl- (valok.7251).
ta, joista monessa on niinirihma.
57. Iso joukko edellisiä pienempiä spiraal. (valok.7251).
pronssiputkia ja vaatteenjäänöksiä.
58. Neljä ja puoli harmaata lasihelmeä, seit- (valok.7251).
semättä simpukkaa, nahkakappale, vaatetilikka
ja luupalanen.
- VI. Hiidenkiukaasta Stranteseen tienoil-
ta a) Massalissa:
59. Iso rautakeltti, 187 mm. pitkä. Vrt.
kuv. 1732 J.R.A:n Atl. V.

2021. Liivinmaa. 60. Rautakuokka, 131 mm. pitkä. Vrt. kuv. (valok.7253).
1856 J.R.A:n Atl. V.
b) Opferbergissa:
61. Soikea tulikivi, ruskeata kiveä; pit. (valok.7254).
71, lev. 40 ja paks. 24 mm.; matala ura
ympäriinsä.
62. Siera, ruskeata kiveä; nelikanttinen. (valok.7254).
Pit. 101, lev. 18 ja paks. = mm.
63. Spiraalikierteinen (2 kierrosta) korva-
rengas ympyräisestä pronssilangasta, pieni
spiraalikierteinen pronssiputki, jonka sisäs-
sä on rihmanpätkä, ja 4 saviastian murua.
- VII. Dobelsbergin seuduilta:
64. Iso rautakeltti, pahasti ruostunut ja (valok.7255).
on vielä puuta putkessa. Pit. 193 mm.
65. D:o mutta putkesta puuttuu kappale. (valok.7255).
66. Rautakirves, jonka silmukkeesta puuttuu (valok.7255).
kappale. Vrt. kuv. 1858 J.R.A:n Atl. V.
67. Raut. keihäänkärki, pahasti ruostunut; vrt.kuv.
kaksilehtinen ja putkella. Pit. 193 mm. 1859 J.R.
68. D:o d:o; pit. 162 mm. A:n Atl.V.
(valok.7255).
69. D:o d:o; pit. 175 mm. (valok.7255).
70. Raut. teräväpiikkinen keltti, särkyneel- (valok.7255).
lä putkella. Vrt. J.R.A:n Atl.IV. kuv.1288.
Pituus 202,5 mm.
71. Rautakuokka. Pit. 198,5 mm. (valok.7255).
2022. Vapaaherra Aminoffin lähettämät myöhem-
män rautakauden esineet, jotka Historialliseen
Museoon tulivat 20.9.80. Hist. Mus. verif.
1876-85, siv. 413; S.M.y:n kirjekokoelma 1879
-82, siv. 279 e, S.M.Y:n Aikakauskirja VII,
siv. 182, 188.